

TELEGRAFUL ROMÂN

Nr. 79. ANULU XIV.

Telegrafulu este de două ori pe săptămână: joi și duminică. — Prenumeratiunea se face în Săbiu la expeditorii foiei pe afara la c. r. poste, cu bani gați prin scrisori francate, adresate către expeditorii. Prețulu pnenumeratiunei pentru Săbiu este pe anu 7. fl. v. a. iar pe o jumătate de anu 3. fl. 50. Pentru celelalte părți ale Transilvaniei și pen-

trou provinciile din Monarchia pe unu anu 8 fl. era pe o jumătate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. și țieri straine pe anu 12 pe 1/2 anu. 6 fl. v. a.

Inseratele se platescu pentru întreaga ora cu 7. cr. sirulu cu litere mici, pentru a două ora cu 5 1/2 cr. și pentru a treia repetiție cu 3 1/2 cr. v. a.

Săbiu, in 6/18 Octobre 1866.

Evenimente politice.

Săbiu in 5 Octobre.

Majestatea Sa îndreptă unu biletu imperatescu (ddto Schönbrunn 13 Octobre) către ministrulu Belcredi, in care esprima mulțămirea preînalta pentru loialitatea popóreloru documentata in timpululu celu criticu din urma.

Mai multe diuarie vieneze aducu scirea ca intrarea dñi de Beust, fostu ministru in Sasoni'a, in ministeriulu austriacu pentru afacerile esterne este de a se privi că asigurata. Presidiulu ministeriulu se concrede dupa acésta combinatiune principelui Meternich, ambasadorelui austriacu la curtea din Parisu. Acest'a va fi totu odata și ministrulu Casei imperatesei.

Cătu pentru diet'a unguresca și cele alte diete avemu numai conjecturi, și deschiderea dietei unguresci, carea erá fipsata de unele diuarie pe 15 Noembre trebue asteptatu inca că sa se adevereasca. Intre evenimentele de insemnate politica se inregistrează, nu demultu, caletori'a b. Keményi, redactorulu primariu dela P. Napló, la Gratz. De aici deduceau unii, ca scopulu acestei calatorii aru fi o întielegere între Kaiserfeld și Keményi séu între autonomistii nemtiesci și Deakistii unguresci asupr'a deslegării cestiunei de impacare séu complanare. O fôia din Gratz constatéza caletori'a numitulu publicistu unguuru, in sa mai departe nu descopere, decă au fostu vre o intalnire și întielegere între barbatii dela partidele politico amintite. Bar. Keményi in sa publica acum nisce articuli referitori la programulu autonomistiloru și ajunge la conclusiunea, ca autonomistii nu potu întielege alta adunare, carea sa judece in cestiuni atingătoare de tierile translaitane, decâtu senatulu imperialu angustu, pentruca decă aru întielege programulu, respective Kaiserfeld, senatulu imperialu mai largu, carele sa fia îndreptătitu a face revisiunea proiectulu de lege despre afacerile comune, atunci sistarea patentei din Fauru (26 1861) trebue sa inceteze; dietele din tierile apusene ale imperiulu aru trebui conchiamate pentru de a tramite deputati in senatulu imp.; Ardelulu aru fi provocatu a-si tramite deputatii, nu la Pest'a, ci la Vien'a; Croati'a aru fi contumatiata, decă nu aru vrea sa ia parte; ba chiaru și Unguriu dualistici aru trebui sa ocupe scaunele pregatite loru colo inaintea portiei Scotiloru inca de Schmerling, și dupa ce s'aru fi intemplatú tóte aceste — in realitate ori prin fictiune, totu atât'a — au sa decida două părți din trei: ca încātu aru fi inclinate (părțile) a modifica decisiunile patentei din Fauru, acum dupa primirea elaboratulu dietei unguresci in afacerile comune.

Schimbaria ratificatiuniloru tratatulu de pace incheiatu între Austri'a și Itali'a s'a facutu numai in 12 Oct. n. in cabinetulu cont. de Mensdorff. Cu acésta ocaziune s'a predatu și corón'a de feru (a regatulu lombardicu; corón'a are numai unu cercu de feru, in sa fôrte tare auritu și infrumsetiatu cu petri scumpe de pretiuri mari).

Din afara avemu sa inregistrămu ca imperatulu Francesiloru este fôrte reu bolnavu, celu puțin asiá spunu scirile telegrafice mai nóue.

Din Orientu și acum sosescu scirile cele mai contradicătoare. Dupa unele Grecii Creteni au castigatu victorii stralucite, dupa altele se dice ca aru fi inchisi și de către mare și de către uscatu din partea turciloru și ca cei dintăiu aru fi buni bucuosi sa priméscu beneficiile amnestiei oferite de Pórta.

Din Romani'a scrieau diuariele, ca cestiunea recunoscerei Domnitoriului, mai are pâna la resólverea ei numai unele puncte de eticheta (de formalități). In urma se spune ca insusi Principele Domnitoriulu va sa plece la Constantinopole spre a delaturá pedecile ce mai suntu, Diu'a plecării inca nu se scie.

Ordinatie imperatesca din 19 Augustu 1866

cu privire la scaderea portulu postalulu pentru tiparituru (tramiteri sub cuverta crucita), probe de marfuri și modele; cu valóre pentru totu imperiulu.

Spre a usiorá pe cătu se pôte, tramiterile tiparituriloru (sub

cuverta crucita), ale probelor de marfuri și de modele prin posta, modificandu punctulu 4 alu ordinatiunei Mele din 20 Nov. 1865 despre scaderea portulu postalulu pentru comerciulu internu, pre basea patentei Mele din 20 Sept. a. tr. aflu cu cale a ordona dupa cum urmóza:

Pentru tiparituru (tramiteri sub cuverte crucite) pentru probe de marfuri și mustre pre posta in lăintrulu țierei, incependu dela 1-ma Octobre a. c. vine a se responde competinti'a postala scadiuta cu 2 xr. noi la fia-care 2 1/2 loti, decă se punu francate și facute dupa prescriere.

Ele in sa nu potu trece preste greutatea de 15 loti vamali (Zolloth).

La probe de marfuri și mustre pre fitoriu nu pôte sa se mai alature séu adauge nici o scrisóre.

Ministrulu Meu de finantiá i se comite a determiná, care tramiteri dintre cele pomenite suntu a se privi că facute dupa prescriere.

Tiparituru, probe de marfuri și mustre; care trecu preste 15 loti vamali nu se potu primí spre inaintare cu post'a de scrisori, și de cum-va s'au pusu in laditiile de scrisori, și tramitatoriulu e cunoscutu oficiulu postale, trebue sa i se inapoiese, altfelu sa se tramita cu carulu postei la locululu menirii loru.

In casulu din urma marcele, ce se voru aflá pre pachetu nu trebue sa se ie in computu la portulu postalulu.

Schönbrunn 19 Augustu 1866.

Franciscu Iosifu m/p.

Belcredi m. p. Wüllerstorff m. p.

la ordinaciunea preînalta:

Bernhard, cav. de Meyer m. p.

Ordinatie ministeriulu de comerciulu și economi'a poporala sub data 5 Sept. 1866.

Determinatiuni asupr'a calificării tramiteriloru sub cuverte crucite, a tiparituriloru, probelor de marfuri și mustre ce se tramitu cu post'a de scrisori (epistole).

Pe lângá scaderea tacei de 2 xr. fia-care 2 1/2 loti vamali, se potu inaintá cu post'a de scrisori:

1) Tóte tipariturile, fia acele tiparite, litografate, metalografate séu pre cale mecanica ajustate dupa formatulu seu, fiindu obiecte care de altfelu dupa calități loru se potu tramite prepost'a de scrisori, luandu-se afara de aci scrisorile facute cu masina de decopiatu séu prin stratipariu (Durchdruck). Tramiterile trebue sa fia deschise ad. séu asiediate simplu séu in cuverte neinchise séu supt fasie anguste crucite asiá, încātu sa se póta cunoște, ca suntu numai obiecte, ce se potu tramite sub cruce.

Tramiterile potu constá din cărți legate séu broșurate séu și din chartii deschise (avisuri negociatoresci cu curantu (tarifa de pretiuri), anuntiári de familii și alte asemenea). Chart'a trebue sa fia facuta din chartia tare și marimea ei se nu intréca marimea unei cuverte de epistola.

Tipariturile trebue francate și sa nu tréca preste greutatea de 15 loti inchisivu. La francare trebue sa se aplice marce de scrisori pre partea adresei, susu deadrépt'a, care adresa se pôte face pre fasiele cruciate séu pre obiectulu tramitiendu. Se pôte pune adres'a și inlăintrulu, ea in sa se corespundia cu cea din afara. — Se potu tramite și mai multe obiecte sub o cuverta crucita dela acelasi tramitatoriulu, și calificate de a se tramite asiá, in sa obiectele singurite nu trebue sa aiba adrese séu cuverte deosebite.

Cerculare s. c. l. dela deosebiti tramitatori numai atunci se potu tramite sub un'a legatura, candu suntu pre un'a și aceeași fôia tiparite, litografate séu metalografate. Nu se iarta tramiterile cu adause facute, dupace suntu odata tiparite, locululu in sa datulu și subscrierea, respective punerea firmei nu se privescu ca adause; nici atunci nu se potu tramite acele, candu au primitu vre o modificare in cuprinsu, fia aceste modificări scrise ori altmuntrelea facute d. e. prin timbru, tipariu, lipiri de cuvinte preste altele, cifre séu semne prin punctare, sublineare, tragere de dunga, colorare, radere, strapungere, taiarea unoru cuvinte, cifre séu semne s. c. l.

Nici pre partea interna s'eu esterna a legaturii sa nu se afle vre-unu adausu, ce nu se tine de cuprinsulu adresei, luandu a-fara numele, s'eu firm'a s'eu locul locuintei tramitatorului.

Colorarea tipurilor de moda, mape nu se socotesc oprita, deca nu va fi desemnata de mana; ci produsa prin tipariu.

La curante (Preiscurant) si cerculare de negociu e iertatu prin exceptiune insemnarea pretului, a numelui calatoriului s'eu si modificarea positiunilor de pretiu prin scrisore de mana ori si pre cale mecanica, si schimbarea numelui calatoriului; curantele si circulariele comerciale, potu sa fia prevediute si cu subscrierea de mana a firmei de mai multi partasi de negociu.

La colele de corectura se potu adauge modificari si adause, ce privescu corectura, ajustarea si tiparitur'a, si li se potu alatura si manuscrite.— Adausele iertate la colele de corectura in lips'a de locu se potu face si pre v'edule deosebite alaturate la colele de corectura.

Tiparitari preste 15 loti, ce se voru afla in laditiile postale, deca tramitatorulu e cunoscutu, sa i se restituie, altfelu sa se tramita pe carulu de posta la locul menirei, nerespectandu in casu de asi'a mercele puse pe ele, si marc'a ce se pune pe fractura sa se reincaseza prin espunere.

In privinti'a tacsarei tiparituriloru, care vinu nefrancate s'eu nu deajunsu francate s'eu cari nu corespundu determinatiuniloru de susu, iar de altfelu suntu calificato a se tramite prin post'a de scrisori, are valore principialu, ca portulu ordinariu de scrisori pentru epistole nefrancate se pune pe tiparitari, cari nu suntu de ajunsu francate, corespunandu de altfelu determinatiuniloru de susu, numai pentru greutatea nefrancate cu marce. Ear deca se afla alaturata si vre-o impartasire in scrisu, s'eu deca acest'a e facuta pe ea s'eu pe cuverta, atunci se pune si tax'a deplina si tax'a aditionala, si i se incaminéza si procedur'a penala pentru insielatu.

Pentru modificari si adause neiertate inca intra tacsarea cu portulu postalu dupa tarifa, si uumai candu se va dobandi prepusulu de o corespundintia secreta se va lua procedur'a penala inainte.

2. Probe reali de marfuri si mustre, fara pretiu de cumperatu, licuide, vase de glaje, instrumente ascutite s. a. n'au insusimea de a se tramite ca probe de marfa.

In privinti'a impachetarei conditiunea e, sa se faca asi'a incatu sa se pota lesne vedea cuprinsulu probelor. De regula este de a se alege intre pachetarea d. e. a probelor de panse, postavuri (panuri) si tapete (subtasia) si intre pachetarea d. e. probelor de cereale, cafea, semintie s. a. de feliulu acest'a (in saculetie.) Saculetiile trebuiescu legate, insa nu alipite nici sigilate.— Intrebuintandu-se saculetie ori alte vase, adres'a, carea trebuie sa fia de harthia ture s'eu alta materia potrivita,— sa se lipésca bine, ca sa nu cada. Adresele se cuprinda afara de numele primitoriului si locul si cuventulu: mustre, numele s'eu firm'a tramitatorului, marc'a fabricatorulu s'eu a negociului dimpreuna cu numirea specifica a marfei, numerele si pretiurile, cere date deca nu se scriu pe adresa se scriu pe fia-care proba; alte anotéri nu suntu iertate.

Nu e iertatu a pune laolalta suptu o legatura alte tramiteri cu legatura si adresa deosebita, din contra tiparitari si probe de marfa s'eu mostra de catra totu acelasi tramitatoriu suntu iertate a se tramite intr'un'a. Tramiterile trebuie sa fia francate si sa nu tréca preste 15 loti vamali. La francare se aplica marc'e de scrisori pre partea drepta din susu a scrisorii. In privinti'a tractarei tramiteriloru de marfa si mostra preste 15 loti si a tacsarei ne s'eu nu de ajunsu francate au valore cele disé in punctulu 1 despre tiparitari.

Lange prob'a de marfuri s'eu mustre nu se potu alatura scrisori ca si in punctulu 1 pe langa procedur'a penala de daunarea venitorulu. Prin acésta determinatiune se desfiintiasc cu totulu ordonarea din 8 Augustu 1853 (f. I. imp. 1853 pag. 1001).

Acestea determinatiuni nu au valore in comerciulu reuniunei postale, asemenea nici cu comerciulu cu statele afara de reuniunea postala, in a caroru privintia se sustinu decisiunile de mai nainte. Ca reprezentantu alu minisirului de comerciu:

L ö w e n t h a I m. p.

Revista diuaristica.

„N. Fr. Bl.“ in unu articulu de fondu intitulatu „Conducerea afaceriloru esterne“ vorbescé pentru concrederea ministeriului de esterne, alu de Beust, fostu ministru de esterne in Sasoni'a.

Mentionatulu diuaru citeza mai multe momente din vieti'a politica a acestui barbatu, cari deca aru fi fostu considerate in Austri'a, acest'a nu putea ajunge acolo unde au ajunsu astadi. Dupa o desfasurare mai detaliata a politicei austriace, dupa carea Austri'a aru fi pututu sa castige aliantia Franciei, prin mijlocirea carei Prussii'a s'aru fi pututu impedece dela cuceririle facute in Germani'a, revine asup'a ministrului de Beustu carele, ne spune acea foia, au datu in deosebite renduri indigitari Austriei in acestu intielesu si apoi continua:

„Meritulu acestui barbatu de statu chiaru si de aceea are o

insemnatare asi'a de mare pentruca elu a fostu, carele demultu au atrasu atentiunea Austriei asup'a intentiuniloru si pregatiriloru Prussiei. Elu a fostu, carele oferá Austriei unu mijlocu prin proiectulu de delegati, cu care putea sa nadusiasca in originea loru tote planurile Prussiei si tota Germani'a si o putea grupá impregiurulu seu. Nu este vin'a lui cace purta atunci destinele Austriei, unu Rechberg si lasa sa cada ide'a acest'a, in locu de a coarstringe pre Prussia a se supune majoritatiei federatiunali. Elu fu acel'a, carele vrú a pune cestiunea ducatelor (Schleswig-Holstein) in manile federatiunei, prin care mesura Prussia aru fi fostu redusa la detoriile ei catra federatiune, in locu de a se urca pre spatele Austriei la pusetiunea cea inalta de putere mare a lumii. Acest'a a fostu uniculu ministru, in Germani'a, pre carele Prussia nu l'a aflatu ne pregatitu, ci in stare de a tramite o armata bine echipata in campu.

„Dlu de Beust nici acum nu crede ca pusetiunea Austriei in Germani'a aru fi cu totulu perduta. Spiritulu seu are de siguru mijlocé destule, prin care sa impedece, ca Austri'a, care est victoriósa (invingatore) din luptele de douedeci si trei de ani avute cu Franci'a, sa nu-si perda positiunea ei in Germani'a, in urm'a unei lupte de patru septamani si inca pote si in urm'a unei politici rele continuate.

„Unu barbatu genialu de statu e preliuibilu in tote impregiurarile, in tempuri critice si de necasu insa elu este totulu.“

Dupa aceea respunde „N. Fr. Bl.“ acelor'a cari se scandalescu caci e strainu si protestantu, ca „Austri'a cea bolnava sa caute numai la sciinti'a si capacitatea barbatului nu la locul nascerei sele“; catu pentru ca e protestantu dice, ca acest'a aru fi o vatemare a protestantiloru din monarchia, deca pentru acest'a i s'aru face greutati de a intrá in ministeriu. Aduce inainte ca Bruck ministrulu de finantie inca au fostu strainu si apoi incheia:

„Dlu de Beust este barbatulu acel'a carele de siguru nu are de cugetu a mantui pre Austri'a cu note diplomatice. Elu conditiuneza eficacitatea activitatiei sele inainte de tote dela inlaturarea concordatului si intielegerea cu Ungari'a.

„Deca insa si in dilele nostre aru mai fi datatorie de mesura ide'a, ca concordatulu mai are sa se mai tina de pre o di pre alt'a si ca intielegerea cu Ungari'a e de prisosu, atunci tote (Malz und Hopfen) suntu perdate.“

Atingatoriu de redeschiderea dietei unguresci aduce o cor. din Pest'a a diuariului Presse mai multe conjectuti din cari estragemu si noi urmatorele pasagle:

„... Materi'a conversatiunei politice e astadi intrebarea: cum se va purta diet'a fatia cu fototiurile desierte de ministri? ...

Acusi se dice, ca diet'a se va aduna numai spre a protesta in o resolutiune energica contra starei ilegali si spre a dechiará, ca luarea in desbatere a elaboratului de cincisprediece trebuie amánata, pana candu se va presentá inaintea dietei unu ministeriu respunsabilu ungurescu. Pana se va face acest'a insa, diet'a sa se ocupe cu cestiuni de mai putina insemnatare dara totusi de interesu pentru tiara.

Unu altu calculu vine la rezultatulu, ca diet'a nu pote face alt'a decatu sa se adune si sa se amane pre sine ins'asi numai decatu. A mai lucrá pre langa unu regimu nelegalu aru fi totu atat'a, catu alu recunosce. Consciinti'a morala a tierci precum si a reprezentantiloru se corumpé, deca anomal'a de acum va mai fi sustinuta, asi'a incatu diet'a sa nu pota ave alta de alesu decatu sa privésca in tacere la activitatea regimului de fatia s'eu sa surupa autoritatea reprezentatiuniloru dietali prin neresultatulu ei prevediutu. In o atare situatiune punatore pe ganduri este necesitate de a face unu pasu energicu si de unu atare pasu se recomanda cu caldura amanarea dietei pre sine insasi.“

A trei'a versiune este care sémána forte multu cu ceea ce o amu comunicatu si noi in unulu din nrii trecuti si in carea se dice, ca elaboratulu comitetului de cincisprediece sa se depuna in archivu pana va veni ministeriulu.

Dupa aceste si alte dice corespundintia mai departe:

„In fine deca intramu si noi intre auguri trebuie sa dicemu, ca in decursulu sesiunei mai de aprópe, inca nu vomu vedé tote catastrofele, cate gurile limbute le dicu a fi neincunghiurabile. Nu dora ca asi'a numit'a, cea mai de aprópe perioda de legislatura va fi seraca de interesu si fara de miscare, din contra, ca nu va fi seraca de surprinderi, dupa cele ce se potu pana acum presupune. Insa esplosiunile, la a caroru punere in scena unulu vrea sa puna minele si altulu sa tina amána fitilulu aprinsu, inca totu nu si voru afla inca locul.“ Incheia cu aceea, ca nedenumirea ministeriului nu va influentiá asup'a pertratáriloru afaceriloru comune in modu esentialu.—

In rubric'a Ev. pol. amu amintitu despre impressiunea carea ce a facutu denumirea contelui Goluchowski de Locutiitoriu in Galiti'a. „Presse“ ne spune ca unu diuaru rusescu „Golos“, despre care dice ca e sub influinti'a printului de corona rusescu, vorbindu despre acésta denumire, mangaia pre russini, ca subjugarea polona nu va sa mai dureze multu. Eata dupa acelu diuaru (Presse) cuvintele din Golos:

„Si asiá magnatul polonu va reformá partea rusésca a Galitiei in intielesulu catolicismului si polonismului. In tóte institutele tierei limb'a polona se face limb'a instructiunii, tóte ramurile aministrative trecu in máni polone, limb'a polona devine officiosa, numai relatiunile locutiintei la Vien'a sunt nemtiesci. Polonii triumféza si prea de tempuriu sa arunca in bratiile sperantieloru, de a face din Galiti'a focariulu polonismului si alu catolicismului; de a atrage cátra sine elementele din Poloni'a prussiana si rusésca.“

Dupa aceste afirma diuariulu rusescu, ca dupa diuarele polone restaurarea Poloniei sub cas'a habsburgica e lucru otaritu, si ca acést'a preste mai scurtu séu mai lungu tempu sa se puna in lucrare. Inculpa pe Austri'a cáce au alesu pre unu barbatu in fruntea Galitiei, a cárui alegere nu e nici mai multu nici mai putinu decátu o demonstratiune contra Russiei. In fine incheia fói'a cu urmatóarele:

„In atari impregiurári póte fi la locu preingrigirea regimului austriacu pentru sustinerea nationalitátiéi polone? Populatiunea rusésca a Galitiei, dupa ce a suportatu atátea sute de ani necasuri si subjugare, se va plecá ea de buna vóia aspiratiuniloru polonizatórie? Basandu pre istoria cutediámu a afirmá, ca acést'a nu se va intemplá. Suntemu convinsi, ca reprezentantii poporului rusescu, si acum cá si de alte dáti, voru demustrá curagiulu loru cetatiénescu si voru inaintá din tóte puterile desvoltarea poporului rusu galitianu, carele sperámu, nu va mái avé multu de a suferi prob'a. Russiei i suntu scumpe intéresele nationalé si e atine sémadé denselé mai multu cá ori candu altá data in politic'a e esterna. Atragându noi prin acést'a atentiunea asup'a denu-mirei celei de insemnatate a lui Golukowski de locutiitoriu galitianu, ne tinemu si de detoria a amintii dícereá romana: cuveant consules. . . .“

„Presse“ adaugé dupa acéstea, ca in acestu articulu este fára indoiala o indigatiune, cum Russi'a — mai curendu séu mai tárdiu, totu atát'a — va intreveni in favórea „russiloru galitiani.“ Aru fi de doritu cá sa se afle in grabá unu réceptu cu efectu spre inlaturarea acestorú cutedianie rússesci.—

Mai adaugemu ce-va dupa „Romanulu“ din care iera se potu vedé intentiunile rússesci fatla cu Romani'a si orientulu.

„Puseramu eri subt óchii publicului, articuliú organeloru Russiei, atingatóre de noi, de existintia nóstra politica. Cá sa se convinga ori cine cá acei articuli n'au fostu trecatori, ci cá tratéza seriosu un'a din cele mai mari cestiuni ce ócupa si preocupá pre guvernulu rusescu, mai reproducemu aci unu nóu articulu din diuariulu „le Nord“ 28 Septembrie.

„La France consacra cestiunii Orientului unu nóu articulu, in care citéza printre cauzele desceptárei acestei redutabile probleme „pe Russi'a, care nu s'a consolatu de invingerea sea in Crimei'a si care intinde totudeun'a má'n'a sea spre Constantinopole si Meditaranea.“ Aru trebui cu tóte acestea a sferi odata cu aceste banalitati repetite, cu acést'e frasi seci si uscate, cárór'a evenemintele din anii trecuti dau cea mai eclatante desmintire. Cine a stáruitu mai energicu spre observarea stipulatiuniloru „drep-tulu européu“ — acést'a este titlulu ce da „la France“ articulu seu, — in cestiunea Principatelor? Franci'a séu Russi'a? — Gine incuragiáza astadi veleitátié de independintia ale Romániloru reclamandu pentru densii la Constantinopole conditiuni neconciliabili cu suzeranitatea Portiei? Franci'a séu Russi'a? Nu erá óre invederatu si n'amu predisu noi acum patru luni, cá céalalti supusi crestini ai Portiei voru reclamá partea loru din favorile esceptionali acordate Moldo-Romániloru? Miscarea candiota aru fi eclatatu óre fára precedintiele lui Carolu de Hohenzollern? Serbij aru fi fácutu óre reclamárele ce ne anuntia astadi telegrafulu, de n'aru fi fostu marturi ai indulgentiei parintesci cu care Europ'a au permis romániloru de a trece preste otáririle ei in momentul chiaru candu le proclamá cu o solemnitate démna de o sórte mai buna? A cui e vin'a, a Franciei séu a Russiei, deca tratatele n'au fostu respectate in Moldo-Romani'a si deca, autorisati de acestu precedente, Candiotii, Epirotii, Albanesii si Serbij s'au apucatu la rendulu loru a afisiá nisce pretensiuni neconciliabili cu tratatele? Respundia „la France“ nu cu frasi ci cu fapte. Acestu respunsu i va fi negresitu anevoia: de aceea nici nu aseptámu a-lu primí.“

Asiá dara, dupa ce mai intáiu ne dechiara supusi ai Portiei, apoi sustine cá Candia, Epirulu, Albani'a Greci'a si Serbi'a, Orientele intregu deca se rescóla, noi suntemu culp'a, si Franci'a care au sustinutu cá románii au drepturile lorú si nationalitatea lorú, de cari, dícea insusi Lordulu Clarendonu, la 1858, si D. Gladstone in 1866, „ca este totudeun'a bine a se tiné séma.“

Aceste articule suntu pentru noi de celu mai mare folosu. Ele ne arata cá guvernulu rusescu nu numti cá ne-a prigoniú pe mórte pána acum dar cá si astadi nu crutia nici unu mijlocu pentru a ne ucide cá natiune. Acést'a cunoscentia, de-si durerósa, este in sa de mare trebuintia sa o avemu, cáci unu reu bine constatatu este pre jumetate vindecatu.

Alu doile folosu ce tragemu din destáinuirile ce ne facu or-

ganele rusesci este cá ne face sa intielegemu; nu numai ceea ce sciú mai toti románii, cá Franci'a ne-a sustinutu mereu si Russi'a ne-a combatutu neincetatu, dar inca pentru ce Franci'a n'au pututu face si mai multu, pentru ce, acum 30 de díle sustinu cu atát'a tária cá Turci'a sa recunósca pe Principele romániloru fára conditiuni, cáte neajunsuri potu decurge acum pentru noi, cari n'amu sciutu sa profitámu de acele momente favorítóre spre a do-bendi dela Pórt'a recunóscreá pe simplele basi ale tratatelorú, si pentru ce acum Pórt'a va face greútáti mai mari, si Franci'a va fi póte impededata acum, candu totu Orienteló coleáie, de a ne sustiné pe terámulu de acum o luna de díle.

Principatélé románe unite.

In diuariile de aci aflámu pregatiri pentru alegerile viitórie. Spre acestu scopu s'a si constituitu intruniri prin cari sa se luminez alegatori si sa scia cum au de a procede la alegerile viitóre. Dumineca in 25 Septemvre s'a adunatu in sal'a „Slatinenu“ la vre-o dóue sute de persóne, unde Dlu Dim. Ghic'a tea cuventulu si vorbesce despre scopulu intrunirei si folósele ei. Densulu si dupa densulu D. Brailoiu, dícu ca de aci inainte sa nu mai ésiste partide, ci unu spiritu sa insuflé pre toti. De aci se incinge o discussiune (cáre ne pare réu, ca nu avemu locu de a o publicá completa), ce culminezá mai cá séma intru aceea, ca este de lipsa cá candidatulu de deputatu sa depuna professiunea de credintia inaintea alegatoriloru sei. Ne marginimu a reproduce dupa „Trompet'a Carpatiloru“ urmatóarele idei desvoltate in acést'a cestiune:

Luandu cuventulu d. Patriciu incepú a spune ca dupa tóte cuvintele ilustriloru oratori cari i-au precesu, d-lui se presenta cu mare shéla, mai cá séma cá nici are talente oratorice si n'a vorbitu nici odata in publicu. Fiindu in sa cá dnii oratori au vorbitu despre tóte, áfara numai de unu lucru, despre acelu lucru si permité d-lui sa vorbésca, macaru ea nu este alegatoriú din Bucuresci, ci dela Bacáu: dara, sa grabesce a adaugé d. Patriciu, sum románu si cá románu sum alu dvóstra alu Bucuresceniloru, dupa cum si dvóstra Bucurescenii sunteti ai cetatiéniloru din Bacáu.

D. Patriciu sustine ca trebuesc sa se céra de cátra alegatori candidatiloru pentru deputatia, professiuni de credintia, cáci trebuie cá cetatiénii sa cunósca opiniunea candidatiloru si, dupa dseá, nu este destulu a se aréta cine-va, pentru cá sa capete voturile alegatoriloru: trebuie a spune ce voiesc, ce scopuri are asup'a tutoru cestiuniloru mai alesu nationali. Toti spunu ca voru libertati, dara trebuie sa sciú ce intielegu, de esemplu, cá libertatea individuala cum voru regulamentá-o in legea ce va desvoltá articulu din constitutiunea. Amu vedíutu díce d. Patriciu juristi mari, illustri, cá si d. Boerescu, fácedu-ne felu de felu de legi, si resultatulu a fostu cá ne-amu pomenitu cu chic'a in má'n'a gendarmului. Vedi, astá vrému sa sciú, sa ne talmacimu, deca totu asiá libertate voru! Trebué sa sciú ce voru sa fáca cu finantieló tierei, cum au de gându sa le reguléze, ce sistema voru sa puna in lucrare.

Eu, dloru! cándu amu 100 galb. venitu cá sa potu pastrá a-vereá, trebuie sa facu unu bugetu ordinariu de 70 galb. si 30 sa-i lasu pentru cheltuieló esttraordinarie de medici, spitieri, si altele, (aplause). Ce s'aru intemplá cu mine, deca avendu o casa cu 100 galb. venitu, asiú chiertui 200 pe anu? In cáti-va ani m'aru dá afara din casa si asiú remané pe drumuri! Ei bine, amu vedíutu ómenj ce se díceau financiári mari procedandu astfelu. Amu vedíutu sub guvernulu reposatului Barbu Catargiu ucisulu, presentandu-se unu bugetu de vr'ó 180 milióne, candu veniturile erau cu 40 milióne mai putinu. Unde a sa ajungemu cu asemenea sistema? Negresitu la banicrúta. (Intrerupere). O voce despre biurou, C l i e a).

D. Patriciu. Clica! la vedeti cum intielegu d-loru libertatea; clica eu? déra n'amu nici in clinu nici in máneca cu nimenea dintre dv.— Spunu cugetarea mea simpla. Trebuie sa cunóscemu ce au de gându sa fáca deputatii cu bugetele cari le platimu noi din spinarea nóstra.

De aceea trebuie professiune de credintia, trebuie chiaru mandatu, cáci domnii deputati, dupa ce se alegu, nici nu voru sa mai scie de noi, dupa cum a fácutu fostulu presedinte alu camerei d. M. K. Epurianu, care cu ocasiunea cestiunei Jidaniloru, a dísu cá d-lui nu voiesc sa scie de alta opiniune, de originea alegatoriloru, de cátu de ceea ce i díce consciintia d-lui. D. Patriciu cu óchii spre d. Bratianu díce cá recunósce, si d-lui cá deputatii suntu liberi in consciintia d-loru, dara liberi cátu ne vine la socotéla nóua alegatoriloru, cáci vointia nóstra trebuie s'o puna in lucrare. Ce ati díce de mine, advocatu insarcinatu sa aparú o pricina a unui cliente, candu asiú lasá sa vorbésca d. Boerescu cu elocintia s'a ilustra, sa combata interesele clientului meu, si apoi asiú díce judicatoriloru: Domniloru, amu primitu banii cá sa aperu pricin'a, dara clientulu meu n'are dreptate, faceti ce va díce d. Boerescu! Nu e asiá cá n'aru pré fi bine. Ei bine, totu astfelu e si cu deputatulu (aplause) vremu sa ne spuna ce vré, cá sa sciú de trebuie sa-i dámu voturile nóstre. D. Patriciu vré sa scia ce libertáti voiesc candidatulu si cum le voiesc? ce are de gându sa fáca in

cesiunea Israelitilor, cari sunt o plaga pentru Moldov'a? si cum intelege economi'a financiara? Deputatii cei cunoscuti cari n'au nevoia de professiune de credinta voru fi prea buni, deca d. Patriciu vré lucru lamuritu, netedu. Amu vedutu negresitu ómeni mari, illustri, cu sciintia multa, dara prea sunt umflati, prea ne dau la o parte pe noi asti'a mai mici. Dloru vorescu de egalitate, dara amu vedutu ee felu de egalitate au voitu d-loru sa intemeieze prin constitutiune! apoi faca bunatate a luá séma si la vorbele nóstre, a ne consultá si pe noi candu este cesiunea de legile ce au sa ne domnesca, de sarcinele ce au sa ne totu puna pe gátu. Noi alegatorii vremu negresitu si ómeni de cei cunoscuti, dara mai vremu si ómeni mai putinu cunoscuti, in sa cu taria de caracteru cari sa fia indatorati prin mandatu a lovi reulu fára crutiare. Cáci, in adevéru, deca amu mersu din peate in peate dela 1859 incóce, cine este vinovatu? Domnulu? Elu, dupa constitutionalismu, este inviolabile, numai ministri? Nu. Ci deputatii, deputatii cáci ei te-au lasatu sa violeze legile. Domnulu n'are altu decátu sa puna o iscalitura. Deputatii dara pórtá respunderea, si cá sa punemu capetu reului trebuie sa scimu lamuritu cu cine avemu a face. (Intrerumpere). Eata libertatea! — Pofimú, dle Brailoiu, vorbesce dta deca-ti place, dare nu me intrerupe. (Scomotu, intrerupere). Sum unu vechiu plugariu, dle Brailoiu, si candu odata amu pusu plugulu in brasda n'amu obicei sa me oprescu, mergu inainte. (Aplause). D. Patriciu dice ca trebuescu neaperatu professiuni de credinta; dsa cere dela deputatii trei calitati: sciintia, caracteru si taria de a-si sustiné opiniunile, si onestitate. (aplause.)

V a r i e t á t i.

*** Maj. Sea dupa cum ne insciintieza „Neue. fr. Presse“ din 12 Octobre va calatori la Boemi'a. Majest. Sea va emite inca inainte de plecare, decretulu pentru conchiamarea dietei Ungariei. Patent'a convocatória va fi de cuprinsulu, ca ministerulu unguerescu numai dopa purtarea multiamitória a dietei se va denumi. Deputatiu e a Ciachistiloru cu gen. Stratimiroviciu in frunte fu primita in Audientia la Majestatea Sea si i se promise ca gravaminele ei voru fi considerate.

O Deputatiune de Slovaci inca fu primita nu demultu la Majestatea Sea in Audientia, cu care ocaziune descoperi deputatiunea credinti'a si alipirea ei cátra tronul in tóte timpurile si se rugá apoi a fi considerata si natiunea slovaca cá atare cu ocaziunea organizatiunei constitutionale a statului.

Majestatea Se indurá prea gratiosu a responde deputatiunei urmatórele: „In dilele aceste grele, care le-amu petrecutu in tempulu din urma, amu o bucuria, ca potu primi o asemenea declaratiune de credinta din partea credinciosei mele natiuni slovace, de carea nici odata nu me amu indoitu. Fiti incredintiati ca in ori ce impregiurári nu-mi voiu uitá de supusii mei slovacesci.“

*** (Alumneu nationalu.) Cetimú in „Albina“, ca brav'a inteligintia din Timisiór'a voiesce sa infintieze acolo unu alumneu pentru spriginirea studentiloru romani de acolo, — acestu institutu se va infintia prin daruri de buna voia din tóte pártile, cari au sa se tramita in bani séu in natura dlui profesor de limb'a si literatura romána Georgiu Craciunescu in Timisiór'a. — O recomandámu spriginirii caldúrose a onor. publicu românú.

Decoratiuni si laude. Pentru purtare brava inaintea inamicului se decorara dela reg. de infant. Carolu Alexandru Mare Duce de Sachsen Weimar nr. 64 cu medail'a de aurul: cond. Constantinu Dinde; cu medalia de argintu cl. I: serg. Ioann Lampe, serg. cadetu Victoru Heyszl, corporalii: Fr. Mathiasco, Andreiu Suciú, Dim. Oreanu, Lad. Kenderesy; cond. Frid. Urban, Angelu Birt'a, Ioann Maiu, Nicolau Tatu; cu med. de arg. cl. II: serg. Podlutzky, serg. cad. Enengel, qua serg. Morariu vice serg. Carol Kurzfeld, Petru Dragota, corp. Ioann Naseudeanu, I. Meseianu, cond. I. Munteanu, Ios. Siegel, gregarii: Petacu, Ios. Hegedusiu, Mich. Stefanescu, Camillo Beischlag, Amvr. Sente, Nicol. Partosiu, R. Forster, Tom'a Nicóra, Dim. Marcu, I. Tonci'a, Vasile Craciunu, Mich. Luncanu, Antoniu Rain, Iul. Putze, cond. Mich. Carac'a si Ign. Birt'a.

Laudati fura: serg. cad. Ant. Mandl, cond. Stefanu Mate; corporalii: Nicol. Spiridonu, Alessandru Obresianu, cond. I. Bociatu, Petru Luc'a, Mich. Manea, Mich. Pop'a, Vistianu Belcanu, cadet. Lud. Kaufmann; gr: Aronu Craciunu, Petru Baicu, Moise Sian-dru, Simionu Ratiu, Simeonu Gros'a Iosifu Marisiu si Ioann Manu.

Dela regim. de infant. Alessandru I Imperatulu Russiei Nr. 2. se decorara cu medalia de arg. cl. I: vic. serg. Franciscu Szócs, corporalii Borendi si Wandler; cond. Hegyesy, Davidu Socaciu, Fr. Reith, Fr. Sasu. Ioann Deras, gr. Martinu Nicol'a; cu medalia de arg. cl. II. se decorara serg. acu locuten. Traiacu, v. s. Ioann Bersanu si corp. Georgiu Bratu; gregarii Lud. Pal, Ios. Elekes, Fr. Szentes, Fr. Kafauschek, Ferd. Berviezer, I. Sierbanutiu, N. Coracioni, Ioann Forri, Alessiu Demeter, Laslo Bedó, Ios. Kiss, Ioann Galu, Greg. Iacobu, Lad. Fülöp serv. de oficiéru Domokos.

Laudati fura corporalii Alb. Voluciu, Stefanu Varg'a. Io. Inceze, cond. Stefanu Marchau, cornistulu I. Vadoru, serv. de oficiéri I. Keuschert, Ios. Agoston si purtatoriulu de rãnti Ciutti.

Dela batal. de venatori nr. 28 se decorara cu medalia de arg. cl. I. gr. Petru Nicolau; cu medalia cl. II. cad. serg. Iul. Heine Ioann Scopek, serg. I. Haltrich vice serg. qua serg. Florianu Pahone, Rud. Czech, I. Haas; vic. serg. Georgiu Cristoloveanu, Georg. Gaboru, Georg Stenner, Ioann Filk, Lazaru Recusianu, corp. Georg Schindler, Iacobu Pop'a qua v. serg. And. Fultsch, cornist. Georgiu Fagarasi, gr. Onutiú Dragusianu.

Laudati fura: serg. Daniilu Const, And. Schneider, Felix Schneider, v. serg. Iosifu Böhm, gr. I. Schmidt si Frid. Hermann.

*** In Veron'a se intempla unu conflictu intre cetatieni si ostasi, cetatienii insultara pre oficiérii austriaci ce erau adunati in „Café militaire“, de aci veni lucrulu la sabie si pumnale, in fine, se alarmá intrég'a garnisóna, si astfel se domoli incaeratur'a. Se ranira mai multi, putini murira, 309 se arestara. In urm'a acestor'a s'a prochiamatú starea de asediú.

*** Sciri despre corpulu legiunariloru lui Klapka. La Vienn'a au sositu dóue trenuri separate cu de cei ce fusese prinsu si inolati in corpulu legiunariloru lui Klapka. Fiindu mai toti din regimentele ungueresci au si plecatu cu vapórele pe dunare in josu cátra Ungari'a. Despre modulu cum fura inolati se dice ca la fia-care prinsu i se dede arvuna de 10 taleri, la charge dupa gradu cu cáte 10 taleri mai multu. Dupa aceea li s'a spusu trupeloru in limb'a magiara, ca Austri'a resémna dela Ungari'a si ca acolo toti suutu gat'a de lupta si astépta numai sosirea lui Klapka.

O alta scire din 12 Oct. (cea din tãiu e din 9 Oct.) spune sosirea a altoru 300. Oficiérii intre cari si doi conti erau in vestiminte civile. Si despre acesti'a se dice ca s'a tramisu indata pre acasa.

*** Pacea in visitala Vulcanu. O fóia umoristica in Londonu „Punch“ are in unu numeru mai próspetu unu dessemnu, care representa pre Pace la semidieulu Vulcanu in lumea de josu (in iadu). Pacea, in tipulu unui angeru, e imbracata in tunica alba, frumós'a-i frunte este plecata in josu si cu ochii scaldati in lacrimi. Negotiulu e cu totulu cadutu si lucratoriloru le lipsescu cele mai neaperatu de lipsa. Pacea vine la Vulcanu spre a se plange, in sa dieulu e fórté ocupatu. „Ce felu de lucru ai dle Vulcane? in-tréba angerulu „Ce?“ respunde dieulu „nici odata nu amu fostu asiá necagitu, cá de candu m'amu facutu liferantu lui Pluto“, si apoi scóte o tiedula pre care erau insemnate: 500,000 puscii prusiene, 200,000 puscii Einfield pentru Angli'a si 300,000 puscii chassopot pentru Franci'a, dóue milióne de tone de feru pentru nãi ferecate, 500 de turnuri pentru monitórie (nãi mari de resbelu.)

Nr. 30—3

Concursu.

Devenindu vacantia la scólele populare rom. gr. or. din Protopopiatulu Orestiei urmatórele statii de invetiatori cu acést'a se deschide Concursu pâna la 20 Octobre a. c. st. v. si anume:

- 1) Sibotu cu unu salariu anualu de 80 fl. v. a. cuartiru liberu si lemnele trebuinciose.
- 2) Sabisielulu vechiu cu unu salariu anualu de 60 fl. v. a. cuartiru liberu si lemnele trebuinciose.
- 3) Sabisielulu nou cu unu salariu anualu dela copii si cantóritulu Bisericeii in suma de 60 fl. v. a. cuartiru si lemnele trebuinciose.
- 4) Orestiór'a de susu cu scólele centrale la care su afiliate comunele vecine: Oresciór'a de josu — Buciumu — Ludesti, Costesti — cu unu salariu anualu in suma de 220 fl. v. a. lemnele trebuinciose si cuartiru.
- 5) Gelmariu cu unu salariu anualu de 80 fl. v. a. lemnele trebuinciose si cuartiru.

Doritorii de a ocupá aceste statii au a-si tramite cererile lorú adresate la acestu scaunu Protopopescu pâna la susu scrisulu terminu, documentandu ca suntu de religi'a gr. res. cu purtare morala buna — ca suntu pedagogi s'au teologi absoluti si sciú cantá-rile si tipiculu bisaricescu. Orescia 2 Oct. 1866.

Nicolau Popoviciu,
Protopopu si Inspect. scol. Districtuale.

Nr. 29—2

Concursu.

Pentru ocuparea postulu de invetiatoriu la scól'a comunala gr. or. din Tomnatecu in comitatulu Zarandului se deschide concursu pâna la 20-lea Octobre a. c. st. v.

Cu acestu postu e impreunatu unu salariu anualu de 160 fl. v. a. cuartiru liberu si 4 orgii lemne de focu.

Concurentii pâna la terminulu pusu, sa se adresadie la sub-scrisulu cu documentele necesarie.

Hondolu 28 Sept. 1866.

Basiu Piposiu

Protopr. si admin. alu Tractulu Zarandului.